

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 10ης Απριλίου 2003 *

Στην υπόθεση C-305/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Christian Schulin

και

Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), και 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 (ΕΕ L 173, σ. 14),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, C. W. A. Timmermans, D. A. O. Edward, S. von Bahr (εισηγητή) και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- ο C. Schulin, εκπροσωπούμενος από τους H. Lessing και G. Scheller, Rechtsanwälte,
- η Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH, εκπροσωπούμενη από τον E. Krieger, Rechtsanwalt,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun και K. Fitch,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του C. Schulin, εκπροσωπούμενου από τους M. Miersch, Rechtsanwalt, και R. Wilhelms, Patentanwalt, της Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH, εκπροσωπούμενης από τους E. Krieger και K. von Gierke, Rechtsanwalt, καθώς και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον G. Braun, κατά τη συνεδρίαση της 21ης Φεβρουαρίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Μαρτίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 1ης Αυγούστου 2000, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Αυγούστου 2000, το Oberlandesgericht Frankfurt am Main υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), και 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 (ΕΕ L 173, σ. 14).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH (στο εξής: STV), γερμανικής εταιρίας

καταπιστευτικής διαχειρίσεως στον τομέα της σποροπαραγωγής, και του C. Schulin σχετικά με την υποχρέωσή αυτού, ως καλλιεργητή, να δηλώσει προς την STV, κατόπιν αιτήσεώς της, αν και, ενδεχομένως, κατά πόσον καλλιέργησε διάφορες φυτικές ποικιλίες, ορισμένες από τις οποίες προστατεύονται από τον κανονισμό 2100/94.

Νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

- 3 Από το άρθρο 1 του κανονισμού 2100/94 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός θεσπίζει σύστημα κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών, ως μόνη και αποκλειστική μορφή των κοινοτικών δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί φυτικών ποικιλιών.
- 4 Δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, το αποκαλούμενο «δημιουργός» πρόσωπο που είναι φορέας του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας είναι το πρόσωπο «που δημιούργησε ή ανακάλυψε και ανέπτυξε την ποικιλία ή ο διάδοχός του».
- 5 Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2100/94:

«1. Σύμφωνα με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος ή οι κάτοχοι κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, καλούμενος εφεξής “κάτοχος”, δικαιούται να προβαίνει στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 16, για τις ακόλουθες πράξεις όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας, ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, καλούμενα και τα δύο εφεξής “υλικό”, απαιτείται η άδεια του κατόχου:

- α) παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός)·
- β) επεξεργασία με σκοπό την αναπαραγωγή·
- γ) προσφορά προς πώληση·
- δ) πώληση ή άλλου είδους διάθεση στην αγορά·
- ε) εξαγωγή από την Κοινότητα·
- στ) εισαγωγή στην Κοινότητα·
- ζ) αποθήκευση για οποιονδήποτε από τους προαναφερόμενους στα στοιχεία α' έως στ' λόγους.

Ο κάτοχος μπορεί να χορηγεί την άδεια αυτή υπό όρους και περιορισμούς.»

- 6 Ωστόσο, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 προβλέπει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13, παράγραφος 2, και για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.»

- 7 Το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 διευκρινίζει ότι η άδεια αυτή, που αποκαλείται «προνόμιο των καλλιεργητών», ισχύει μόνο για τα απαριθμούμενα στο άρθρο αυτό γεωργικά φυτικά είδη. Τα είδη αυτά χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες, ήτοι κτηνοτροφικά φυτά, σιτηρά, πατάτες, καθώς και ελαιούχα και κλωστικά φυτά.

- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, «[ο]ι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, με εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 114». Η εν λόγω παράγραφος αναφέρει τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να καθοριστούν οι προϋποθέσεις αυτές, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η έλλειψη ποσοτικών περιορισμών όσον αφορά το μέγεθος της εκμεταλλεύσεως του καλλιεργητή, η δυνατότητα μεταποιήσεως για φύτευση του προϊόντος της συγκομιδής εκ μέρους του ίδιου του καλλιεργητή ή εκ μέρους τρίτων που του παρέχουν υπηρεσίες, η υπο-

χρέωση που επιβάλλεται στους καλλιεργητές, εκτός των μικροκαλλιεργητών, να καταβάλλουν στον κάτοχο δίκαιη αμοιβή, η οποία πρέπει να είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάσει αδείας παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή, και η αποκλειστική ευθύνη των κατόχων για τον έλεγχο της εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 14.

- 9 Το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 προβλέπει επίσης, μεταξύ των εν λόγω κριτηρίων, μια υποχρέωση παροχής πληροφοριών που υπέχουν οι καλλιεργητές:

«[Ο]ι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους- κατάλληλες πληροφορίες μπορούν επίσης να παρέχονται από τους επίσημους φορείς που συμμετέχουν στην παρακολούθηση της γεωργικής παραγωγής, εφόσον οι πληροφορίες αυτές συλλέγονται κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους, και δεν συνεπάγονται πρόσθετη εργασία ή δαπάνες. Προκειμένου για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται με την επιφύλαξη της κοινοτικής και της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία των ατόμων όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

- 10 Από τη δέκατη έβδομη και τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2100/94 προκύπτει ότι «η ενάσκηση των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών πρέπει να υπάγεται σε περιορισμούς που καθορίζονται από διατάξεις δημοσίου συμφέροντος», ότι «αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής» και ότι, «για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να χορηγείται άδεια στους καλλιεργητές για τη χρησιμοποίηση του προϊόντος της συγκομιδής για αναπαραγωγή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις».

- 11 Σύμφωνα με το άρθρο του 1, ο κανονισμός 1768/95 θεσπίζει τους εκτελεστικούς κανόνες σχετικά με τους όρους που θέτουν σε ισχύ την παρέκκλιση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.
- 12 Το άρθρο 2 του κανονισμού 1768/95 ορίζει τα εξής:

«1. Οι όροι που αναφέρονται στο άρθρο 1 θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο από τον κάτοχο, ο οποίος εκπροσωπεί το δημιουργό, όσο και από τον καλλιεργητή κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζονται τα νόμιμα συμφέροντα και των δύο.

2. Τα νόμιμα συμφέροντα δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι διασφαλίζονται εάν ένα ή περισσότερα από τα συμφέροντα αυτά επηρεάζονται δυσμενώς χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη να διατηρηθεί μία λογική ισορροπία μεταξύ όλων αυτών ή η ανάγκη για αναλογικότητα μεταξύ του σκοπού του σχετικού όρου και του αποτελέσματος της εφαρμογής του.»

- 13 Το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95 προβλέπει τα εξής:

«1. Οι λεπτομέρειες των σχετικών πληροφοριών που θα πρέπει να παράσχει ο καλλιεργητής προς τον κάτοχο βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 έκτη περίπτωση του βασικού κανονισμού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του ενδιαφερόμενου καλλιεργητή.

2. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μία τέτοια σύμβαση, με κάθε επιφύλαξη ως προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης που απορρέουν από άλλη κοινοτική νομοθεσία ή από τη νομοθεσία κρατών μελών, μετά από αίτηση του κατόχου, ο καλλιεργητής θα πρέπει να παράσχει στον κάτοχο ορισμένες χρήσιμες πληροφορίες. Χρήσιμα θεωρούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το όνομα του καλλιεργητή, ο τόπος διαμονής του και η διεύθυνση της εκμετάλλευσής του·
- β) το αν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν συγκομιδής που ανήκει σε μία ή περισσότερες ποικιλίες του κατόχου, για φύτευση στον αγρό ή στους αγρούς της εκμετάλλευσής του·
- γ) εάν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει τέτοιο υλικό, η ποσότητα του προϊόντος της συγκομιδής που ανήκει στη συγκεκριμένη ποικιλία ή ποικιλίες, που χρησιμοποιήθηκαν από τον καλλιεργητή σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού [2100/94]·
- δ) υπό τον ίδιο όρο, το όνομα και η διεύθυνση του προσώπου ή των προσώπων που παρείχαν κάποια υπηρεσία μεταποίησης του σχετικού προϊόντος συγκομιδής για τον καλλιεργητή προς φύτευση·
- ε) εάν οι πληροφορίες που θα ληφθούν βάσει των στοιχείων β', γ' ή δ' δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14, η ποσότητα του βάσει αδείας πολλαπλασιαστικού υλικού των εν λόγω ποικιλιών που χρησιμοποιήθηκε καθώς και το όνομα και η διεύθυνση του προμηθευτή ή των προμηθευτών αυτού·

[...]

3. Οι πληροφορίες που θα δοθούν βάσει της παραγράφου 2, στοιχεία β', γ', δ' και ε', πρέπει να αναφέρονται στην τρέχουσα περίοδο εμπορίας και σε μία ή περισσότερες από τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας για τις οποίες ο κάτοχος δεν έχει ήδη κάνει προηγούμενη αίτηση πληροφοριών σύμφωνα με όσα προβλέπονται στις παραγράφους 4 ή 5.

Ωστόσο, η πρώτη περίοδος εμπορίας στην οποία θα αναφέρονται οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι η περίοδος κατά την οποία έγινε η πρώτη αίτηση πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω ποικιλία ή ποικιλίες και τον εν λόγω καλλιεργητή, με την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος θα έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα φροντίζοντας ώστε ο καλλιεργητής, κατά την απόκτηση του πολλαπλασιαστικού υλικού της ποικιλίας ή των ποικιλιών πριν ή κατά τη στιγμή εκείνη, να είναι ενήμερος τουλάχιστον σχετικά με την κατάθεση της αίτησης για την παραχώρηση κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών ή σχετικά με την παραχώρηση ενός τέτοιου δικαιώματος αλλά και σχετικά με τις συνθήκες που αφορούν τη χρήση αυτού του πολλαπλασιαστικού υλικού.

[...]

4. Στην αίτησή του, ο κάτοχος θα πρέπει να δηλώνει το όνομα και τη διεύθυνσή του, την ποικιλία ή τις ποικιλίες για τις οποίες ενδιαφέρεται να λάβει πληροφορίες, και θα πρέπει να κάνει αναφορά στο/στα σχετικό(ά) κοινοτικό(ά) δικαίωμα(τα) επί φυτικών ποικιλιών. Αν ζητηθεί από τον καλλιεργητή, η αίτηση θα πρέπει να γίνει γραπτώς και να παρουσιαστεί απόδειξη της κατοχής. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 5, η αίτηση θα πρέπει να γίνεται απευθείας στον ενδιαφερόμενο καλλιεργητή.

5. Αίτηση η οποία δεν έχει γίνει απευθείας στον ενδιαφερόμενο καλλιεργητή θεωρείται ότι είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της παραγράφου 4, τρίτη πρόταση, εφόσον

αποστέλλεται στον καλλιεργητή μέσω των ακόλουθων φορέων ή προσώπων, με αντίστοιχη προηγούμενη συμφωνία:

- οργανώσεις καλλιεργητών ή συνεταιρισμοί, για όλους τους καλλιεργητές που είναι μέλη τέτοιων οργανώσεων ή συνεταιρισμών,
- μεταποιητές για όλους τους καλλιεργητές στους οποίους οι πρώτοι έχουν παράσχει υπηρεσίες μεταποίησης του εν λόγω προϊόντος συγκομιδής για καλλιέργεια, στην τρέχουσα περίοδο εμπορίας και κατά τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας, με έναρξη την περίοδο εμπορίας που ορίζεται στην παράγραφο 3,
- προμηθευτές βάσει αδείας πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών του κατόχου, για όλους τους καλλιεργητές στους οποίους οι πρώτοι έχουν προμηθεύσει τέτοιο πολλαπλασιαστικό υλικό κατά την τρέχουσα περίοδο εμπορίας και κατά τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας, με έναρξη την περίοδο εμπορίας που ορίζεται στην παράγραφο 3.

6. Για αιτήσεις που γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5, δεν απαιτείται ο προσδιορισμός συγκεκριμένων καλλιεργητών. Οι οργανώσεις, συνεταιρισμοί, μεταποιητές ή προμηθευτές μπορούν να λάβουν εξουσιοδότηση από τους ενδιαφερόμενους καλλιεργητές προκειμένου να προωθήσουν τις απαιτούμενες πληροφορίες στον κάτοχο.»

Η εθνική ρύθμιση

- 14 Το άρθρο 10a, παράγραφος 6, του Sortenschutzgesetz 1985 (νόμου του 1985 περί των δικαιωμάτων επί των φυτικών ποικιλιών) (ως είχε στις 25 Ιουλίου 1997, BGBl. 1997 I, σ. 3165), το οποίο προβλέπει την υποχρέωση παροχής πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών που παρέχονται βάσει του γερμανικού δικαίου, ορίζει τα εξής:

«Οι καλλιεργητές που κάνουν χρήση της δυνατότητας να προβαίνουν σε φύτευση, καθώς και οι εντεταλμένοι από αυτούς μεταποιητές, υποχρεούνται να πληροφορούν τους δημιουργούς σχετικά με την έκταση της φυτεύσεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 15 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η STV έχει εξουσιοδοτηθεί από πολλούς δημιουργούς και κατόχους δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών να ασκεί ιδίω ονόματι τα δικαιώματά τους επί αμοιβής τα οποία αντλούν, κυρίως, από τη φύτευση προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών.
- 16 Η STV ζήτησε από τον C. Schulin να της αναφέρει αν και, ενδεχομένως, κατά πόσον είχε φυτεύσει, ως καλλιεργητής, κατά την περίοδο ανάπτυξης των φυτών 1997/98, 525 ποικιλίες φυτών συνολικά, μεταξύ των οποίων 180 ποικιλίες προστατευόμενες από τον κανονισμό 2100/94. Η STV ισχυρίζεται ότι μπορούσε να απαιτήσει τις

πληροφορίες αυτές από τον C. Schulin, χωρίς να χρειάζεται να αποδείξει συγκεκριμένα ότι αυτός είχε καλλιεργήσει μια συγκεκριμένη ποικιλία. Η εν λόγω υποχρέωση παροχής πληροφοριών προκύπτει, για τις φυτικές ποικιλίες που προστατεύονται από τον κανονισμό 2100/94, από τα άρθρα 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού και 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95.

- 17 Ο C. Schulin αμφισβήτησε τις απαιτήσεις αυτές, ισχυριζόμενος, μεταξύ άλλων, ότι οι καλλιεργητές υποχρεούνται να ανακοινώνουν την έκταση μιας περιπτώσεως πραγματικής φυτεύσεως μόνον όταν η STV λαμβάνει γνώση της φυτεύσεως αυτής.

- 18 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι η STV, σύμφωνα με τη δική της έκθεση των πραγματικών περιστατικών, δεν διαθέτει καμία ένδειξη από την οποία να μπορεί να υποτεθεί ότι ο C. Schulin τέλεσε κάποια από τις πράξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, χρησιμοποιώντας τις ποικιλίες που περιγράφονται στην αγωγή και οι οποίες προστατεύονται βάσει του εν λόγω κανονισμού, ή ότι τουλάχιστον αυτός χρησιμοποίησε, κατ' άλλο τρόπο, τις επίμαχες στο πλαίσιο της κύριας δίκης ποικιλίες στην εκμετάλλευσή του.

- 19 Το Landgericht Frankfurt am Main (Γερμανία) υποχρέωσε τον C. Schulin να παράσχει τα αιτούμενα πληροφοριακά στοιχεία. Θεώρησε, μεταξύ άλλων, ότι το δικαίωμα λήψεως πληροφοριών που απορρέει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 δεν εξαρτάται από την προσκόμιση αιτιολογημένης εκθέσεως αφορώσας τις φυτεύσεις του οικείου καλλιεργητή.

- 20 Ο C. Schulin άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht Frankfurt am Main.

- 21 Το τελευταίο αυτό δικαστήριο εκθέτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, η ανακοίνωση των σχετικών πληροφοριών που προβλέπει η έκτη περίπτωση της διατάξεως αυτής συνιστά μία από τις προϋποθέσεις που ο καλλιεργητής πρέπει να πληροί για να του επιτραπεί κατά παρέκκλιση η φύτευση του προϊόντος της συγκομιδής βάσει του εν λόγω άρθρου 14, παράγραφος 1. Η εν λόγω υποχρέωση παροχής πληροφοριών προϋποθέτει συνεπώς, σύμφωνα με το σύστημα των διατάξεων αυτών, πράξη φυτεύσεως του προϊόντος της συγκομιδής, πράγμα το οποίο αποκλείει, για παράδειγμα, την υποχρέωση του καλλιεργητή ο οποίος δεν πραγματοποίησε μια τέτοια φύτευση να πληροφορεί κάθε κάτοχο του σχετικού δικαιώματος, κατόπιν αιτήσεώς του, ότι δεν καλλιεργήσει ορισμένες ποικιλίες φυτών.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι είναι γεγονός ότι, αν ο κάτοχος δεν διαθέτει ευρύ δικαίωμα πληροφόρησης έναντι κάθε καλλιεργητή, θα του είναι δύσκολο να ασκήσει αποτελεσματικά το δικαίωμά του επί της καταβολής αμοιβής λόγω φυτεύσεως, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, καθόσον από την εξέταση ενός φυτού δεν μπορεί να αποδειχθεί αν το φυτό αυτό παρήχθη διά φυτεύσεως του προϊόντος της συγκομιδής ή με αγορασθέντα σπόρο. Ωστόσο, θα προκαλούσε ανησυχία, στο επίπεδο των εφαρμοστέων αρχών, αν παρείχετο δικαίωμα πληροφόρησης στον κάτοχο για να μπορεί να γνωρίζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του δικαιώματος επί πληρωμής. Κανονικά, ο προβάλλων δικαίωμα πρέπει να έχει τουλάχιστον συγκεκριμένες ενδείξεις σχετικά με την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίζεται το εν λόγω δικαίωμα.
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Frankfurt am Main αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, την έννοια ότι ο κάτοχος δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας προστατευομένης από τον

κανονισμό 2100/94 μπορεί να απαιτήσει από κάθε καλλιεργητή την παροχή των πληροφοριών που προβλέπουν οι προαναφερθείσες διατάξεις, έστω και αν δεν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής τέλεσε μία από τις πράξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, χρησιμοποιώντας την επίμαχη φυτική ποικιλία, ή περί του ότι χρησιμοποίησε τουλάχιστον κατ' άλλον τρόπο την ποικιλία αυτή στην εκμετάλλευσή του;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 24 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95, έχουν την έννοια ότι προβλέπουν την ευχέρεια του κατόχου του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας να ζητεί τις πληροφορίες που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις από καλλιεργητή, οσάκις ο κάτοχος δεν διαθέτει ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των συνθέτων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών και η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ των γεωργικών φυτικών ειδών που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Κατατεθείσες στο Δικαστήριο παρατηρήσεις

- 25 Ο C. Schulin υποστηρίζει εκ προοιμίου ότι ο μοναδικός σκοπός της STV είναι να δημιουργήσει ένα «διαφανή καλλιεργητή», προκειμένου να μπορεί να ελέγχει τη διατροφή του πληθυσμού ήδη από τη φύτευση. Η επίμαχη στο πλαίσιο της κύριας

δίκης αίτηση παροχής πληροφοριών αποσκοπεί στη δημιουργία, για πρώτη φορά, μιας υποδομής η οποία θα επιτρέπει, χάρη στην ακριβή γνώση των φυτεύσεων που πραγματοποιούν οι Γερμανοί καλλιεργητές, να ωθηθούν οι καλλιεργητές αυτοί να καλλιεργήσουν διάφορες φυτικές ποικιλίες.

- 26 Ο C. Schulin ισχυρίζεται επίσης ότι, κατά τη γερμανική νομοθεσία περί των φυτικών ποικιλιών, ο καλλιεργητής δεν υπόκειται σε καμία υποχρέωση παροχής πληροφοριών, παρά μόνον εφόσον κάνει χρήση της δυνατότητας να προβεί σε φύτευση.
- 27 Όσον αφορά το κοινοτικό δίκαιο, ο C. Schulin ισχυρίζεται ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 δεν περιέχει καμία σαφή διατύπωση δημιουργούσα γενικό δικαίωμα παροχής πληροφοριών. Το υπό στοιχείο β' χωρίο της παραγράφου αυτής αναφέρεται ρητώς στη χρησιμοποίηση του «προϊόντος της συγκομιδής», εντεύθεν δε προκύπτει ότι πρέπει να υφίστανται, τουλάχιστον, ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής έχει, τουλάχιστον, χρησιμοποιήσει στην εκμετάλλευσή του την επίμαχη ποικιλία. Ομοίως, δεδομένου ότι ο εν λόγω κανονισμός αφορά στο σύνολό του τη φύτευση του προϊόντος της συγκομιδής, ο κάτοχος πρέπει να στηρίζεται σε υφιστάμενη φύτευση για να μπορεί να επικαλεστεί τις σχετικές διατάξεις.
- 28 Επιπλέον, ο C. Schulin υποστηρίζει ότι τα δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, που είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοια με εκείνα που απορρέουν από διπλώματα ευρεσιτεχνίας, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του δικαίου της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, το οποίο προβλέπει ότι ο κάτοχος δικαιωμάτων πρέπει να αποδεικνύει την προσβολή τους και αποκλείει συνεπώς μια συνολική αίτηση παροχής πληροφοριών. Αν ο καλλιεργητής δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του περί παροχής πληροφοριών και καταβολής αμοιβής έναντι του κατόχου, η φύτευση θα απαγορευθεί και ο καλλιεργητής θα υποχρεωθεί ενδεχομένως να καταβάλει αμέσως αποζημίωση. Έτσι, ο κάτοχος των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικής ποικιλίας διαθέτει στην πράξη δυνατότητες κυρώσεως πανομοιότυπες με εκείνες του κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, οπότε δεν δικαιολογείται να διαθέτει ευρύτερα δικαιώματα απ' ό,τι ο τελευταίος αυτός.

- 29 Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικής έννομης προστασίας και τον ισχυρισμό της STV ότι μόνον το δικαίωμα πληροφόρησης, όπως αυτό το οποίο ισχυρίζεται ότι κατέχει η STV στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθιστά δυνατή την άσκηση των δικαιωμάτων των κατόχων, ο C. Schulin διευκρινίζει ότι η αρχή αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί στους τρίτους οι οποίοι, εφόσον δεν προέβησαν σε φύτευση, δεν έχουν καμία έννομη σχέση με τους κατόχους. Επιπλέον, ο C. Schulin ισχυρίζεται ότι ο κάτοχος ενός δικαιώματος οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική διατήρηση του δικαιώματος αυτού.
- 30 Συναφώς, ο C. Schulin τονίζει ότι η πρώτη αγορά μιας προστατευόμενης ποικιλίας αποτελεί πράξη δυνάμενη πάντοτε να ελεγχθεί εκ μέρους των δύο μερών και δημιουργούσα μια έννομη σχέση. Με βάση την αγορά αυτή, ο κάτοχος θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποιεί τη φυτική ποικιλία στην εκμετάλλευσή του. Πρόκειται για μια ένδειξη η οποία παρέχει τη δυνατότητα προβολής διαφόρων δικαιωμάτων, τα οποία θα μπορούσαν επιπλέον να διαμορφωθούν από τα δύο μέρη της συμβάσεως, ακόμη και επ' ευκαιρία αυτής της πρώτης αγοράς.
- 31 Η STV υποστηρίζει ότι, για να υπόκειται ο C. Schulin στην υποχρέωση δηλώσεως περί του αν και, ενδεχομένως, κατά πόσον φύτευσε μία ή περισσότερες ποικιλίες τις οποίες διαχειρίζεται η STV και οι οποίες προστατεύονται βάσει του κανονισμού 2100/94, αρκεί να είναι καλλιεργητής κατά την έννοια των διατάξεων που εφαρμόζονται στη φύτευση. Τούτο προκύπτει, πρώτον, από το σαφές γράμμα του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, δεύτερον, από το σύστημα των εν λόγω διατάξεων και, τρίτον, από την αρχή της αποτελεσματικής έννομης προστασίας.
- 32 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, η STV τονίζει ότι από το υπό στοιχείο β' χωρίο της διατάξεως αυτής μπορεί να συναχθεί αναμφίβολα ότι κάθε καλλιεργητής πρέπει, κατόπιν αιτήσεως, να αναφέρει αν χρησιμοποίησε τα προϊόντα της συγκομιδής μιας ή περισσότερων ποικιλιών του κατόχου για τη φύτευσή τους στην εκμετάλλευσή του. Μόνον η ερμηνεία αυτή θα προσέδιδε νόημα στο άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ίδιου κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται μόνον αν ο καλλιεργητής προέβη στη χρησιμοποίηση αυτή και υποχρεώνει τον καλλιεργητή να αναφέρει την ποσότητα του προϊόντος της συγκομιδής για την ποικιλία που χρησιμοποίησε.

- 33 Όσον αφορά το σύστημα των διατάξεων περί της φυτεύσεως, η STV ισχυρίζεται ότι το σύστημα αυτό παρέχει στους κατόχους το δικαίωμα να γνωρίζουν αν ένας καλλιεργητής προέβη σε μια τέτοια πράξη.
- 34 Συναφώς, το καθεστώς της φυτεύσεως συνιστά εξαίρεση από την αρχή των δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών του άρθρου 13, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2100/94, σύμφωνα με την οποία μόνον ο κάτοχος μπορεί να επιτρέψει τη χρησιμοποίηση των σπόρων των ποικιλιών του. Στο πλαίσιο της παρεκκλίσεως που προβλέπει το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού, μια ποικιλία μπορεί να φυτευθεί χωρίς την άδεια του κατόχου. Δεν υφίσταται καθεστώς ισοδύναμο προς το καθεστώς αυτό στο υπόλοιπο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, για παράδειγμα στο δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, το οποίο είναι παρεμφερές. Έτσι, για κάθε χρησιμοποίηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας απαιτείται η προηγούμενη άδεια του κατόχου του, ενώ ο καλλιεργητής αποφασίζει μόνος του αν, τότε και σε ποιο βαθμό, θα κάνει χρήση της δυνατότητας που του παρέχει το εν λόγω άρθρο 14 και θα προβεί σε φύτευση. Κατά συνέπεια, υπερβολικά μεγάλος αριθμός φυτεύσεων πραγματοποιείται κάθε έτος, οπότε ο κάτοχος και, ενδεχομένως, ο οργανισμός που τον εκπροσωπεί δεν είναι σε θέση να ανακαλύπτουν μόνοι τους τις περιπτώσεις φυτεύσεως που παρέχουν δικαίωμα επί αμοιβής.
- 35 Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικής έννομης προστασίας, η STV υποστηρίζει ότι, αν το δικαίωμα πληροφορήσεως σχετικά με τη φύτευση υφίστατο μόνο στον βαθμό που η φύτευση έχει αποδειχθεί συγκεκριμένα για κάθε φυτική ποικιλία, οι κάτοχοι θα στερούνταν κάθε δικαιώματος, ειδικότερα οσάκις η φύτευση έχει πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ή των δύο ή τριών προηγούμενων ετών, ως προς τα οποία ο κάτοχος θα μπορούσε να ζητήσει τις πληροφορίες βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 1768/95. Συγκεκριμένα, αφ' ης στιγμής οι σπόροι και τα φυτά εξήλθαν της συσκευασίας τους και φυτεύθηκαν, καθίσταται αδύνατο να διακριθεί αν πρόκειται για σπόρους ή φυτά πιστοποιημένα, ή ακόμη για το προϊόν συγκομδής.
- 36 Η STV αποκρούει επίσης την άποψη ότι το δικαίωμα πληροφορήσεως του κατόχου εξαρτάται από την απόδειξη του γεγονότος ότι ο σπόρος της προστατευόμενης ποικιλίας έχει χρησιμοποιηθεί, καθόσον ο κάτοχος δεν μπορεί να προσκομίσει την

απόδειξη αυτή. Το εμπόριο των πιστοποιημένων σπόρων αφορά κατ' αρχήν μια μακρά εμπορική αλυσίδα στην οποία ο κάτοχος δεν μετέχει. Στην πράξη, ο κάτοχος παράγει τον πιστοποιημένο σπόρο της φυτικής ποικιλίας του μέσω κέντρων πολλαπλασιασμού. Ο σπόρος αυτός πωλείται κατόπιν από τους παραγωγούς στους συνεταιρισμούς και σε εμπόρους χονδρικής πώλησεως, οι οποίοι τον πωλούν εν συνεχεία στους διάφορους καλλιεργητές μέσω ενδιαμέσων και μεταπωλητών. Κατά γενικό κανόνα, ο κάτοχος δεν διαθέτει συνεπώς στο εμπόριο τον πιστοποιημένο σπόρο. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γνωρίζει αν ένας συγκεκριμένος καλλιεργητής αγόρασε συγκεκριμένο σπόρο. Ειδικότερα, καμία νομική βάση δεν παρέχει στον κάτοχο τη δυνατότητα να παρακολουθεί, για να αποκτήσει τις πληροφορίες αυτές, τα διάφορα στάδια της διαθέσεως στο εμπόριο της φυτικής ποικιλίας του.

- 37 Η STV υποστηρίζει επιπλέον ότι η έλλειψη ενός ευρέος δικαιώματος πληροφορήσεως ανοίγει τη θύρα για καταχρήσεις, καθόσον κάθε καλλιεργητής θα μπορούσε να φυτεύσει τις προστατευόμενες ποικιλίες χωρίς να χρειάζεται να καταβάλει αμοιβή ως αντιπαροχή.
- 38 Η Επιτροπή φρονεί ότι το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 αφορά αποκλειστικά τη φύτευση των σπόρων οι οποίοι δεν έχουν αγοραστεί, τους οποίους όμως ο καλλιεργητής έχει συγκομίσει προηγουμένως στην εκμετάλλευσή του.
- 39 Από το αντικείμενο του εν λόγω άρθρου, ήτοι από το ότι επιτρέπει τη φύτευση του προϊόντος της συγκομιδής, προκύπτει ότι οι πληροφορίες τις οποίες αφορά σχετίζονται με τη χρησιμοποίηση των προϊόντων της συγκομιδής προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών. Δεδομένου ότι η παράγραφος 3 της διατάξεως αυτής λαμβάνει υπόψη τη διασφάλιση των «εννόμων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή», οι καλλιεργητές που υπόκεινται στην υποχρέωση παροχής πληροφοριών μπορεί να είναι μόνον αυτοί τους οποίους αφορά η φύτευση του προϊόντος της συγκομιδής, ήτοι οι καλλιεργητές που απέκτησαν σπόρους που καλύπτονται από δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών.

- 40 Επομένως, η υποχρέωση παροχής πληροφοριών δεν αφορά το σύνολο των καλλιεργητών. Ειδικότερα, δεν βαρύνει η υποχρέωση αυτή τους καλλιεργητές οι οποίοι, δεδομένου ότι ουδέποτε χρησιμοποίησαν συστατικό ποικιλίας από προστατευόμενη ποικιλία στην εκμετάλλευσή τους, δεν μπορούσαν να έχουν συγκομιδή από την ποικιλία αυτή.
- 41 Ως προς τον κανονισμό 1768/95, το άρθρο του 8, παράγραφος 1, προβλέπει ότι οι λεπτομέρειες των πληροφοριών που πρέπει να παράσχει ο καλλιεργητής προς τον κάτοχο μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεως μεταξύ αυτών. Μια σύμβαση διέπуща την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη φύτευση προστατευόμενων ποικιλιών συνάπτεται, γενικώς, μόνον αν συνδέεται με σύμβαση σχετική με τη φύτευση προστατευόμενων ποικιλιών, για παράδειγμα με σύμβαση αγοράς σπόρων, και προϋποθέτει συνεπώς την ύπαρξη συμβατικής σχέσεως μεταξύ του καλλιεργητή, αφενός, και του κατόχου ή των συμβεβλημένων με αυτόν προσώπων που έχουν την άδεια να παρέχουν σπόρους, αφετέρου.
- 42 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, το οποίο περιέχει έναν κατάλογο πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται οσάκις δεν έχει συναφθεί καμία ειδική συμφωνία όσον αφορά την παροχή πληροφοριών, προϋποθέτει ωστόσο ότι υφίσταται μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών έννομη ή συμβατική σχέση αφορώσα την πρώτη φύτευση.
- 43 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο καλλιεργητής έχει το δικαίωμα να λαμβάνει ο ίδιος υλικό αναπαραγωγής με τη φύτευση προστατευόμενων ποικιλιών, γενικώς έναντι αμοιβής, χωρίς την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση του κατόχου. Ο κάτοχος έχει το δικαίωμα να ζητεί την παροχή πληροφοριών από κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως, υπό την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος έχει ιδιαίτερες υποψίες ή ειδικές ενδείξεις για πράξεις φυτεύσεως εκ μέρους του εν λόγω κατόχου της εκμεταλλεύσεως. Ωστόσο, ούτε ο κανονισμός 2100/94 ούτε ο κανονισμός 1768/95 περιέχουν διευκρινίσεις όσον αφορά τη φύση των υποψιών αυτών ή το είδος των αποδείξεων ή των ενδείξεων που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν αίτηση παροχής πληροφοριών.

44 Εν αντιθέσει προς την περίπτωση κατά την οποία οι καλλιεργητές φυτεύουν το προϊόν της συγκομιδής εν αγνοία και εκτός της επιρροής του κατόχου, ο κάτοχος κατέχει γενικώς πληροφορίες σχετικά με την πώληση των προστατευομένων ποικιλιών του. Στον βαθμό που ο κάτοχος δεν θα είχε στη διάθεσή του πληροφορίες, όπως είναι το όνομα όλων των καλλιεργητών που χρησιμοποίησαν τουλάχιστον μια φορά τις ποικιλίες του και οι οποίοι μπορούν τώρα να τις πολλαπλασιάσουν με φύτευση, φαίνεται ότι θα ήταν πιο ενδεδειγμένο να παραπεμφθεί ο κάτοχος στους εμπόρους σπόρων και στους λοιπούς προμηθευτές που διαθέτουν στο εμπόριο τα προϊόντα του παρά να επιβληθεί απλώς στο σύνολο των καλλιεργητών μια υποχρέωση παροχής πληροφοριών.

45 Επομένως, η Επιτροπή φρονεί ότι ο κάτοχος δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας προστατευομένης βάσει του κανονισμού 2100/94 μπορεί να απαιτεί την παροχή πληροφοριών όχι από κάθε καλλιεργητή, αλλά μόνον από τους καλλιεργητές οι οποίοι έχουν αποκτήσει τουλάχιστον μία από τις προστατευόμενες ποικιλίες του και συνεπώς μπορούν ενδεχομένως να τη φυτεύσουν.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

46 Πρέπει να υπομνηστεί εκ προοιμίου ότι, βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, η άδεια του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας απαιτείται, όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευομένης ποικιλίας, ιδίως για την παραγωγή ή την αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμό), για την επεξεργασία με σκοπό την αναπαραγωγή, για την προσφορά προς πώληση, για την πώληση ή άλλου είδους διάθεση στην αγορά και για την αποθήκευση για τους λόγους αυτούς.

- 47 Οι διατάξεις του άρθρου 14 του εν λόγω κανονισμού, οι οποίες, όπως προκύπτει από τη δέκατη έβδομη και τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, θεσπίστηκαν προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος της διασφάλισης της γεωργικής παραγωγής, συνιστούν εξαίρεση από τον κανόνα αυτό.
- 48 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 επιτρέπει στους καλλιεργητές να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών, όσον αφορά ένα από τα γεωργικά φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού.
- 49 Η άδεια αυτή περιορίζεται συνεπώς στη χρησιμοποίηση, εκ μέρους ενός καλλιεργητή στην εκμετάλλευσή του, του προϊόντος της συγκομιδής που έλαβε φυτεύοντας, επίσης στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας προστατευομένης φυτικής ποικιλίας. Για κάθε άλλη χρησιμοποίηση των συστατικών ποικιλιών ή των συγκομισθέντων υλικών προστατευομένης ποικιλίας απαιτείται κατ' αρχήν η άδεια του κατόχου, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.
- 50 Το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού διευκρινίζει ότι οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού και διασφάλισης των εννόμων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται με κανονισμό εφαρμογής βάσει ορισμένου αριθμού κριτηρίων. Το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 3, προβλέπει έτσι κυρίως, στην τέταρτη περίπτωση του, ότι, εξαιρουμένων των μικροκαλλιεργητών, «οι λοιποί καλλιεργητές θα υποχρεούνται να καταβάλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή» και, στην έκτη περίπτωση του, ότι «οι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους».

- 51 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της STV, από την οικονομία του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94, το οποίο επιγράφεται «Παρέκκλιση από τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικής ποικιλίας», καθώς και από το γράμμα της παραγράφου 3 της διατάξεως αυτής, προκύπτει ότι η έκτη περίπτωση της εν λόγω παραγράφου δεν αφορά όλους τους καλλιεργητές.
- 52 Συγκεκριμένα, το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, που προβλέπει εξάλλου ρητώς ότι οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου καθορίζονται με κανονισμό εφαρμογής, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως της εν λόγω παραγράφου 1 και δεν μπορεί συνεπώς να αφορά περιπτώσεις στις οποίες η εν λόγω παρέκκλιση δεν μπορεί να έχει καν εφαρμογή.
- 53 Έτσι, από το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 προκύπτει ότι η παρέκκλιση αυτή ισχύει μόνο για γεωργικά φυτικά είδη που αναφέρονται ρητώς στην παράγραφο αυτή. Οι καλλιεργητές που φύτευσαν αποκλειστικά πολλαπλασιαστικό υλικό άλλων φυτικών ειδών δεν μπορούν συνεπώς να κάνουν χρήση της παρεκκλίσεως και, κατ' επέκταση, δεν μπορεί να τους αφορά η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου.
- 54 Από τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, βάσει των οποίων οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού πρέπει να καθορίζονται με κανονισμό εφαρμογής, προκύπτει ομοίως ότι αυτή η παράγραφος 3 δεν αφορά όλους τους καλλιεργητές. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, πέραν του κριτηρίου που προβλέπεται στην πέμπτη περίπτωση της, η οποία δεν αφορά τους καλλιεργητές, και το κριτήριο που προβλέπεται στην έκτη περίπτωση της, η οποία είναι υπό κρίση στην παρούσα υπόθεση, η παράγραφος αυτή προβλέπει, στην πρώτη περίπτωση της, ότι δεν υφίσταται κανένας ποσοτικός περιορισμός όσον αφορά την εκμετάλλευση του καλλιεργητή, στη δεύτερη περίπτωση, ότι το προϊόν της συγκομιδής μπορεί να υφίσταται μετα-

ποίηση για φύτευση είτε από τον ίδιο τον καλλιεργητή είτε από τρίτους που του παρέχουν υπηρεσίες, στην τρίτη περίπτωση, ότι οι μικροκαλλιεργητές δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν αμοιβή στον κάτοχο και, στην τέταρτη περίπτωση, ότι οι λοιποί καλλιεργητές, εκτός από εκείνους που διαλαμβάνονται στην προηγούμενη περίπτωση, υποχρεούνται να καταβάλλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή.

- 55 Θα ήταν αντίθετο προς το σύστημα του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94, καθώς και προς την αναγκαία συνοχή των εννοιών που χρησιμοποιούνται στο άρθρο αυτό, να θεωρηθεί ότι η έννοια των καλλιεργητών που χρησιμοποιείται στην παράγραφο 3, έκτη περίπτωση, της διατάξεως αυτής έχει διαφορετικό και πολύ ευρύτερο περιεχόμενο απ' ό,τι οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στις παραγράφους 1 και 3, πρώτη έως τέταρτη περίπτωση, αυτής.
- 56 Ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το γεγονός ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 περιλαμβάνει την απαίτηση, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή με το άρθρο 2 του κανονισμού 1768/95, ότι οι προϋποθέσεις που θα καθοριστούν με τον κανονισμό εφαρμογής θα πρέπει να καθιστούν επίσης δυνατή τη διασφάλιση των εννόμων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή.
- 57 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 σύμφωνα με την οποία όλοι οι καλλιεργητές, λόγω και μόνον του ότι ανήκουν στο επάγγελμα αυτό, ακόμη και όσοι ουδέποτε απέκτησαν ούτε φύτευσαν το πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας που καλύπτεται από κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών και η οποία ανήκει σε ένα από τα γεωργικά φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, πρέπει να παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, στους κατόχους κάθε κατάλληλη πληροφορία, θα έβαινε πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστούν τα έννομα συμφέροντα του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή αντιστοίχως.
- 58 Επιπλέον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ασφαλείας δικαίου επιβάλλει οι κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και ακριβείς, αποβλέπει δε στο

να εξασφαλίζει το προβλέψιμο των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων που διέπει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 1996, C-63/93, Duff κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-569, σκέψη 20, και της 18ης Μαΐου 2000, C-107/97, Arkopharma, Συλλογή 2000, σ. I-3367, σκέψη 66). Η απαίτηση αυτή είναι ακόμη περισσότερο σημαντική οσάκις πρόκειται να επιβληθούν υποχρεώσεις σε ιδιώτες.

- 59 Εν προκειμένω, δεν προκύπτει κατά τρόπο σαφή και ακριβή ότι ο όρος «καλλιεργητές» του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 αφορά οποιονδήποτε καλλιεργητή, ακόμη και εκείνους οι οποίοι δεν έχουν ουδεμία έννομη σχέση με τον κάτοχο των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικής ποικιλίας. Αντιθέτως, όπως τονίστηκε στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως, από τη συστηματική και συνεκτική ερμηνεία του εν λόγω άρθρου 14 προκύπτει ότι ο όρος «καλλιεργητές» χρησιμοποιείται στο άρθρο αυτό για να σημάνει μια έννοια ενιαίου περιεχομένου, η οποία αφορά αποκλειστικά τους καλλιεργητές που χρησιμοποιούν προς όφελός τους την παρέκκλιση του άρθρου αυτού. Επομένως, η ερμηνεία βάσει της οποίας ο όρος «καλλιεργητές» του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, αφορά κάθε καλλιεργητή συνιστά προσβολή της αρχής της ασφαλείας δικαίου.
- 60 Όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, αρκεί η διαπίστωση ότι, δεδομένου ότι ο εν λόγω κανονισμός αποτελεί κανονισμό εφαρμογής διευκρινίζοντας τις προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, οι διατάξεις του δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να επιβάλλουν στους καλλιεργητές υποχρεώσεις μεγαλύτερης εκτάσεως απ' ό,τι εκείνες που απορρέουν από τον κανονισμό 2100/94.
- 61 Περαιτέρω, το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95 διευκρινίζει ότι οι λεπτομέρειες των πληροφοριών που ο καλλιεργητής πρέπει να παράσχει στον κάτοχο μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεως μεταξύ «του κατόχου και του ενδιαφερομένου καλλιεργητή». Επομένως, η πρώτη περίοδος της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, η οποία ορίζει ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μια τέτοια σύμβαση, «ο καλλιεργητής» πρέπει να διαβιβάσει στον «κάτοχο», μετά από αίτηση του κατόχου, δήλωση σχετικά με ορισμένες χρήσιμες πληροφορίες, πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά αποκλειστικά, όπως η προαναφερθείσα παράγραφος 1, τον ενδιαφερόμενο κάτοχο και τον ενδιαφερόμενο καλλιεργητή.

- 62 Επομένως, τα άρθρα 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 και 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν στους κατόχους να απαιτούν από κάθε καλλιεργητή να τους παρέχει, κατόπιν αιτήσεώς τους, κάθε κατάλληλη πληροφορία.
- 63 Ωστόσο, δεδομένου ότι, αφενός, είναι δυσχερές για τον κάτοχο να ασκήσει το δικαίωμά του επί της παροχής πληροφοριών, λόγω του γεγονότος ότι, όπως τόνισε ιδίως το αιτούν δικαστήριο, από την εξέταση ενός φυτού δεν μπορεί να αποδειχθεί αν ελήφθη με χρησιμοποίηση του προϊόντος της συγκομιδής ή από την αγορά σπόρων, και, αφετέρου, λαμβανομένης υπόψη της υποχρεώσεως διασφάλισης των εννόμων συμφερόντων αντιστοίχως του δημιουργού και του καλλιεργητή, όπως αυτή προκύπτει από τα άρθρα 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 και 2 του κανονισμού 1768/95, πρέπει να επιτρέπεται στον κάτοχο να ζητεί πληροφορίες από τον καλλιεργητή, εφόσον διαθέτει ένδειξη περί του ότι ο καλλιεργητής αυτός χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει την παρέκκλιση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.
- 64 Η εξιμνησία αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1768/95, σύμφωνα με το οποίο ο καλλιεργητής οφείλει να διαβιβάσει στον κάτοχο, μετά από αίτηση του κατόχου, δήλωση σχετικά με τις χρήσιμες πληροφορίες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το αν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν της συγκομιδής που ανήκει σε μια ή περισσότερες ποικιλίες του κατόχου για φύτευση στην εκμετάλλευσή του. Συγκεκριμένα, η εκ μέρους του καλλιεργητή γνωστοποίηση αυτή είναι αναγκαία οσάκις ο κάτοχος διαθέτει απλώς μια ένδειξη περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει την παρέκκλιση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.
- 65 Συναφώς, όπως ισχυρίστηκε ο C. Schulin και η Επιτροπή, η αγορά του πολλαπλασιαστικού υλικού μιας προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας του κατόχου πρέπει να θεωρείται ως τέτοια ένδειξη.

- 66 Συγκεκριμένα, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της STV, ο κάτοχος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να οργανώνεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να διαθέτει το όνομα και τη διεύθυνση των καλλιεργητών που αγοράζουν πολλαπλασιαστικό υλικό μιας από τις προστατευόμενες φυτικές ποικιλίες του, ανεξάρτητα από το πόσο μακριά είναι η εμπορική αλυσίδα μεταξύ κατόχου και καλλιεργητή.
- 67 Τούτο προκύπτει ειδικότερα από το άρθρο 8, παράγραφος 5, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1768/95, το οποίο επιτρέπει στον κάτοχο να αποστέλλει αίτηση παροχής πληροφοριών σε καλλιεργητές μέσω των βάσει αδείας προμηθευτών πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών του κατόχου, καθώς και από το άρθρο 8, παράγραφος 6, του εν λόγω κανονισμού, που προβλέπει ότι οι προμηθευτές μπορούν να λάβουν εξουσιοδότηση από τους ενδιαφερομένους καλλιεργητές να διαβιβάζουν τις απαιτούμενες πληροφορίες στον κάτοχο. Οι δύο αυτές διατάξεις προϋποθέτουν κατ' ανάγκη ότι ο κάτοχος γνωρίζει τους προμηθευτές του.
- 68 Επιπλέον, στηριζόμενος στο άρθρο 13, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2100/94, ο κάτοχος μπορεί να επιβάλει στους προμηθευτές του να καταγράφουν το όνομα και τη διεύθυνση των καλλιεργητών που αγοράζουν πολλαπλασιαστικό υλικό μιας από τις φυτικές ποικιλίες του.
- 69 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι από το άρθρο 8, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1768/95, που αφορά την πρώτη αίτηση παροχής πληροφοριών, προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θεώρησε ότι ο κάτοχος μπορεί να μεριμνά ώστε ο καλλιεργητής, κατά ή πριν την αγορά του πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών, να πληροφορείται σχετικά με τις προϋποθέσεις που συνδέονται με τη χρησιμοποίηση του υλικού αυτού.
- 70 Περαιτέρω, η STV ισχυρίστηκε ότι η έλλειψη ενός ευρέος δικαιώματος πληροφωρήσεως θα άνοιγε τον δρόμο σε καταχρήσεις, με το αιτιολογικό ότι, στην περίπτωση

αυτή, κάθε καλλιεργητής θα μπορούσε να φυτεύει τις προστατευόμενες ποικιλίες χωρίς να οφείλει να καταβάλει αμοιβή ως αντιπαροχή. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι, εκτός των μικροκαλλιεργητών, όλοι οι καλλιεργητές που κάνουν χρήση της παρεκκλίσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 υποχρεούνται να καταβάλουν δίκαιη αμοιβή στον κάτοχο και, με την κατάλληλη οργάνωση, ο κάτοχος μπορεί να διαθέτει την ένδειξη ότι ο καλλιεργητής κάνει ή έκανε χρήση της παρεκκλίσεως αυτής και να λαμβάνει από αυτόν τις κατάλληλες πληροφορίες.

71. Εν πάση περιπτώσει, ο καλλιεργητής που δεν καταβάλλει στον κάτοχο δίκαιη αμοιβή οσάκις χρησιμοποιεί το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε από τη φύτευση πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 και, κατ' επέκταση, πρέπει να θεωρείται ότι τελεί, χωρίς να έχει τη σχετική άδεια, μία από τις πράξεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού. Επομένως, από το άρθρο 94 του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι κατά του καλλιεργητή αυτού μπορεί να ασκηθεί εκ μέρους του κατόχου αγωγή προκειμένου να υποχρεωθεί σε παύση της παραβίασεως ή σε καταβολή δίκαιης αμοιβής ή σε αμφότερα. Ο καλλιεργητής, αν η πράξη του είναι προϊόν δόλου ή αμελείας, υποχρεούται επιπλέον να επανορθώσει τη ζημία που υπέστη ο κάτοχος.
72. Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβλέπουν την ευχέρεια του κατόχου του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας να ζητεί από καλλιεργητή τις πληροφορίες που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις, στην περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος δεν διαθέτει ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών και ανήκει σε ένα από τα γεωργικά φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁷³ Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή που κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 1ης Αυγούστου 2000 το Oberlandesgericht Frankfurt am Main, αποφαινεται:

Οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελε-

στικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 του Συμβουλίου, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβλέπουν την ευχέρεια του κατόχου του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας να ζητεί από καλλιεργητή τις πληροφορίες που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις, στην περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος δεν διαθέτει ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών και ανήκει σε ένα από τα γεωργικά φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Wathelet

Timmermanns

Edward

von Bahr

Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Απριλίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

M. Wathelet